

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I KŽ-rz-29/2024-17

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Horvatovića, predsjednika vijeća te Maje Štampar Stipić, Marije Balenović, Slavena Vidmara i Tomislav Juriša, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Nevene Popović, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog A.B., zbog kaznenog djela iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 108/95., 16/96. i 28/96.; dalje: OKZ RH), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženog A.B., podnijetih protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 15. svibnja 2024., broj K-Rz-2/2023-245, u sjednici vijeća održanoj 6. svibnja 2025., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice optuženog A.B., branitelja optuženika, odvjetnika Davora Bestvine, u zamjenu za odvjetnika Tomislava Filakovića,

p r e s u d i o j e

I Djelomično se prihvaća žalba optuženog A.B. te se preinačuje prvostupanjska presuda u odluci o kazni na način da se optuženi A.B. za kazneno djelo iz članka 122. OKZ RH, za koje je tom presudom proglašen krivim, na temelju članka 122. OKZ RH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina, u koju mu se, na temelju članka 54. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24. dalje: KZ/11.), uračunava vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 6. lipnja 2022. pa nadalje.

II U ostalom dijelu žalba optuženog A.B., te u cijelosti žalba državnog odvjetnika, te žalbe oštećenih S.M. Z.J., Z.B. i G.P. odbijaju se kao neosnovane te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Uvodno označenom presudom Županijski sud u Osijeku proglasio je krivim optuženog A.B. zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, opisano i kažnjivo po članku 122. OKZ RH, te ga je na temelju istog zakonskog propisa osudio na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina,

u koju kaznu mu je uračunao vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 6. lipnja 2022. pa nadalje.

1.1. Na temelju članka 158. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12.-Odluka Ustavnog suda 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 80/22. i 36/24.; dalje: ZKP/08.) oštećenici M.V., M.E., P.M., I.A., Z.J., S.M., A.Đ., G.P., M.P i Z.B., s imovinskopравnim zahtjevom za naknadu štete upućuju se u parnicu.

1.2. Na temelju članka 148. stavka 1. u vezi sa člankom 145. stavkom 1. točkama 1. i 6. ZKP/08., optuženik je obvezan platiti troškove kaznenog postupka u ukupnom iznosu od 4.806,17 eura i to na ime troška za svjedoke iznos od 954,37 eura, troška vještačenja po vještaku psihijatru iznos od 851,37 eura i na ime paušala iznos od 3.000,00 eura, u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude.

2. Protiv presude žali se državni odvjetnik zbog odluke o kazni s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se optuženik osudi na strožu kaznu zatvora.

2.1. Žalbu je pravodobno podnio i optuženi A.B. osobno i po branitelju Tomislavu Filakoviću, odvjetniku u Osijeku, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede kaznenog zakona, a optuženik osobno i zbog odluke o kazni, s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske prihvati žalbu, te preinači pobijanu presudu na način da optuženika oslobodi od optužbe, odnosno da presudu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, pred potpuno izmijenjeno vijeće. Kako optuženik u žalbi podnesenoj osobno i u žalbi podnesenoj po branitelju, u bitnome iznosi iste žalbene navode koji se međusobno nadopunjuju, njihove žalbe razmatrat će se kao jedna žalba optuženika.

2.2. Žalbu su podnijeli i oštećeni S.M., Z.J., Z.B. i G.P., putem punomoćnika, Berislava Živkovića, odvjetnika iz Zagreba zbog odluke o imovinsko pravnom zahtjevu, s prijedlogom da se isti dosudi oštećenima.

2.3. Odgovor na žalbu optuženika podnio je državni odvjetnik, s prijedlogom da se žalbe odbiju kao neosnovane.

3. Spis je, u skladu s člankom 474. stavkom 1. ZKP/08., bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. U skladu s člankom 475. stavkom 1. ZKP/08., o sjednici vijeća su izvješteni optuženi A.B. i njegov branitelj, odvjetnik Tomislav Filaković koji su to i u žalbi i zahtijevali, kao i državni odvjetnik. Na sjednici vijeća bio je prisutan optuženik putem video linka Zatvora u Bjelovaru i branitelj optuženog odvjetnik Davor Bestvina, pa je na temelju članka 475. stavka 3. ZKP/08., sjednica održana u odsutnosti državnog odvjetnika koji je o istoj bio uredno izvješten. Na sjednici vijeća optuženik i branitelj u cijelosti su ostali kod navoda iz žalbe.

5. Žalba optuženog A.B. je djelomično osnovana, dok je žalba državnog odvjetnika u cijelosti neosnovana.

U odnosu na žalbu optuženog A.B., osim na odluku o kazni

6. Nije u pravu optuženik kada navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 1. ZKP/08. jer da je prvostupanjski sud za vrijeme provođenja postupka i donošenja presude bio nepropisno sastavljen. Naime, navedenu bitnu povredu optuženik vidi u činjenici da je predsjednik vijeća, sudac Mirko Ljubičić, u to vrijeme bio imenovan i za suca istrage Županijskog suda u Osijeku, zbog čega po njegovom stavu, nije mogao kao predsjednik vijeća voditi raspravu u ovom predmetu, no to nije točno. U članku 32. stavku 1. točkama 1.- 4. ZKP/08., propisano je kada je sudac ili sudac porotnik isključen od obavljanja sudačke dužnosti, a ništa od navedenog se ne odnosi na predsjednika vijeća u ovom kaznenom postupku.

6.1. Također, niti žalbeni navod da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 2. ZKP/08., jer da je optužbu tijekom postupka zastupala državna odvjetnica Mirjana Zubčević, protiv koje je optuženik podnio kaznenu prijavu zbog kaznenog djela iz članka 291. KZ/11. nije osnovan. Kaznena prijava koju je optuženik podnio je odbačena, nakon čega je optuženik preuzeo kazneni progon u svojstvu oštećenika kao tužitelja, te podnio prijedlog za provođenje istrage protiv zamjenice Županijskog državnog odvjetnika Mirjane Zubčević, koji je pravomoćno odbijen, s obrazloženjem da ista nije osnovano sumnjiva da bi počinila kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. KZ/11. Razlozi koje optuženik navodi, a zbog kojih smatra da je dovedena u sumnju nepristranost županijske državne odvjetnice, nisu oni koji se navode u članku 32. stavku 1. ZKP/08., a niti je optuženik naveo i dokazao okolnosti koje bi izazvale sumnju u njenu nepristranost, što je propisano u stavku 2. istog članka. Razlozi zbog kojih je optuženik podnio zahtjev za izuzeće, a to su neslaganje obrane s pojedinim istražnim radnjama koje je provela zamjenica Mirjana Zubčić, suprotno žalbenim navodima, nisu razlozi koji bi doveli u sumnju njenu nepristranost, pa posljedično i njen otklon u ovom kaznenom postupku. O tome je tijekom postupka svoju odluku, sukladno članku 37. stavku 3. ZKP/08. donio i nadređeni državni odvjetnik, na način da je zahtjev obrane odbio kao neosnovan.

6.2. Nisu osnovani niti žalbeni navodi optuženika da je sud prvog stupnja neosnovano odbacio prijedlog za izuzećem predsjednika i članova vijeća, kao i predsjednika suda, budući je optuženik tijekom postupka u više navrata predlagao izuzeće predsjednika i članova vijeća, te navodio uvijek iste razloge, a koji su se u svim slučajevima svodili na neslaganje optuženika s procesnim odlukama vijeća tijekom rasprave, a što svakako nisu opravdani razlozi za izuzeće. Procesna rješenja u kojima sud odlučuje o provođenju ili odbijanju određenih dokaza također ne predstavljaju one okolnosti koje bi mogle dovesti u sumnju nepristranost suca. Predsjednik suda prvotno je svojim rješenjem broj 29-Su-180/2024-6 od 12. ožujka 2024. odbacio zahtjev optuženog A.B. za izuzećem sudaca Županijskog suda u

Osijeku Mirka Ljubičića, Azre Salitrežić i Davora Mitrovića kao nedopušten, jer su u njemu isticani razlozi koji se odnose na upravljanje raspravom i određene procesne odluke vijeća, a nakon toga je optuženik ponovno podnosio zahtjeve za izuzeće sa istim razlozima, zbog čega je vijeće osnovano na raspravama takve zahtjeve odbacivalo kao nedopuštene. Naime, u članku 34. stavku 5. ZKP/08. izričito je navedeno da je stranka dužna u zahtjevu navesti dokaze i okolnosti zbog kojih smatra da postoji kakva zakonska osnova za izuzeće, te da se u zahtjevu ne mogu navoditi razlozi koji su isticani u prijašnjem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

6.3. U žalbi optuženik navodi kako je prvostupanjski sud neosnovano i bez ikakvog obrazloženja odbio njegove dokazne prijedloge za ispitivanjem svjedoka B.D., I.B, J.U., Ž.B., J.K. i S.G., no niti ti žalbeni navodi nisu osnovani jer je prvostupanjski sud, u skladu s odredbom članka 421. ZKP/08., svako odbijanje dokaznog prijedloga obrane jasno i u dovoljnoj mjeri obrazložio, i to pod točkama 4.4. do 4.6. obrazloženja pobijane presude.

6.4. Također, nije u pravu optuženik, da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 4. ZKP/08. jer da je predsjednik vijeća usmenim nalogom, na dan izvanraspravnog ispitivanja svjedoka obrane putem video linka, isključio javnost sa njihovog ispitivanja, a za što nije bio ovlašten sukladno odredbi članka 390. stavka 1. ZKP/08. Suprotno takvim navodima, iz naloga na koji se poziva optuženik (list 3333) proizlazi da je predsjednik vijeća naložio da će se izvanraspravno po predsjedniku vijeća ispitati svjedoci obrane L.M., B.S, G.V., D.P. i B.K i to 15. prosinca 2023. i 9. veljače 2024. putem audio video konferencije, te da ispitivanju mogu biti nazočni državni odvjetnik, optuženi A.B. i branitelj. Iz zapisnika od 15. prosinca 2023. (list 3340-3348) jasno proizlazi da su ispitivanju svjedoka nazočili svi obaviješteni, te da su svjedocima postavljali pitanja, imali mogućnost stavljati primjedbe na njihove iskaze, a isto proizlazi i iz zapisnika od 9. veljače 2024. (list 3491-3493 spisa), te da na takvo ispitivanje nije bilo primjedbi, tako da je isto provedeno u potpunosti po zakonu. Treba napomenuti kako prisustvo javnosti u takvim slučajevima nije niti zakonski propisano. Nadalje, iz raspravnog zapisnika od 19. veljače 2024. proizlazi da su na raspravi, sa koje javnost nije bila isključena, pročitani iskazi svih izvanraspravno saslušanih svjedoka, tako da su sa istima bili upoznati svi prisutni na raspravi, slijedom čega nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 4. ZKP/08.

6.5. Nisu osnovani niti daljnji žalbeni navodi, kojima obrana nastoji osporiti zakonitost izvanraspravnog ispitivanja svjedoka obrane, i to zato što Viši sud u Beogradu, Posebni odjel za organizirani kriminal, Odjel za ratne zločine, prilikom ispitivanja svjedoka nije imao video sliku sa Županijskim sudom u Osijeku, već samo audio komunikaciju. Naime, ta okolnost nije od utjecaja na zakonitost provedenih ispitivanja, jer je prilikom ispitivanja svih svjedoka pred Višim sudom u Beogradu postojala audio veza sa Županijskim sudom u Osijeku, dok je Županijski sud u Osijeku, za vrijeme ispitivanja svih svjedoka imao i audio i video vezu sa svjedocima u Beogradu. Optuženik, branitelj te državna odvjetnica mogli su nesmetano postavljati pitanja svjedocima, koju mogućnost su i koristili, te je na kraju zapisnika navedeno kako stranke nemaju primjedbi na zapisnik, niti na izvanraspravno ispitivanje, a samo ispitivanje provedeno je sukladno odredbama članka 428., članka 192.-195. ZKP/08., tako da takvim ispitivanjem nije počinjena bitna povreda

odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08. U žalbi ističe kako zbog ne postojanja video veze optuženik nije mogao svjedokinji L.M., zapisničarki optuženika, predočavati potpise na zapisnicima, no iz zapisnika o izvanraspravnom ispitivanju vidljivo je da optuženik nije niti predlagao da svjedokinja izvrši uvid u potpise na zapisnicima, već je na to ukazivao tek kasnije tijekom postupka. No, sud prvog stupnja također je pod točkom 4.7. naveo, kako ta okolnost nije niti od značaja, jer ne predstavlja spornu činjenicu u ovom postupku, a što prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

6.6. Vezano za daljnji žalbeni navod obrane, kako se sud prvog stupnja u zapisniku o ispitivanju svjedoka P.M. od 10. studenog 2023., a koje je ispitivanje provedeno u njegovom domu u mjesto, pogrešno pozvao na članak 438. ZKP/08., kada je obrazlagao zbog čega se ispitivanje provodi u odsutnosti optuženika, treba navesti da je tu optuženik u pravu, no time ni na koji način nije povrijeđeno pravo obrane, niti je to utjecalo, niti moglo utjecati na presudu, pa nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08. Naime, iz zapisnika o ispitivanju svjedoka od 10. studenog 2023. (list 3320-3326), razvidno je da je ispitivanju svjedoka, osim predsjednika vijeća, zapisničara, zamjenice županijskog državnog odvjetnika, nazočio i branitelj optuženika, koji je svjedoku postavljao pitanja te je na kraju zapisnika konstatirano kako nema primjedbi na zapisnik niti daljnjih pitanja za svjedoka. Također, iz raspravnog zapisnika od 26. listopada 2023. (list 2401-2409), na listu 8, sud je donio rješenje da će se svjedok P.M. ispitati 10. studenog 2023., a kojem ispitivanju će biti nazočni zamjenica županijskog državnog odvjetnika i branitelj optuženika, a na navedeno niti optuženik, niti branitelj koji su bili prisutni na raspravi, nisu imali primjedbi. Također u članku 429. stavku 2. ZKP/08. propisano je da će, ukoliko je optuženik u istražnom zatvoru, o potrebi njegovog prisustvovanja radnji ispitivanja svjedoka odlučiti predsjednik vijeća, tako da je u konkretnom slučaju ispitivanje svjedoka P.M. u potpunosti zakonito provedeno.

6.7. Nadalje, nije u pravu žalitelj da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. jer da prvostupanjska presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, a navedeni razlozi u obrazloženju da su nejasni, nerazumljivi te dijelom proturječni sami sebi i drugim razlozima, pa da se presuda ne može ispitati, a posebno da prvostupanjski sud nije dao razloge za svoju odluku o krivnji optuženika, odnosno da u tom dijelu upada u proturječje. Suprotno žalbenim navodima, sud prvog stupnja je za svoju odluku dao jasne, uvjerljive i detaljne razloge, obrazložio je na temelju kojih dokaza je donio svoju odluku, kojim dokazima je poklonio vjeru i zašto, razloge zbog kojih je odbio neke dokazne prijedloge obrane, te je na temelju svih provedenih dokaza tijekom postupka, ocjenjujući ih pojedinačno i u njihovoj ukupnosti, kao i obranu i alibi optuženika, izveo zaključak o krivnji optuženika, što je sve detaljno, uvjerljivo i valjano obrazložio, a koje obrazloženje u cijelosti prihvaća i ovaj sud drugog stupnja.

6.8. Što se tiče dokazne radnje prepoznavanja za koju obrana smatra da je nezakonito provedena i da predstavlja nezakonit dokaz, treba navesti da je o tome odluka već donesena od strane Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske 9. ožujka 2023. i to pod brojem I KŽ-rz-10/2023-4, gdje je zauzet stav da se ne radi o nezakonitim dokazima, tako da nije ostvarena niti bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08., jer je iz navedene odluke razvidno da

zapisnici o prepoznavanju ne predstavljaju nezakonit dokaz, dok će o vjerodostojnosti zapisnika o prepoznavanju biti više govora kod žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

6.9. Na početku žalbe optuženik na više stranica elaborira o izmjeni optužnice od strane državnog odvjetnika u tijeku rasprave, pa problematizira izmjenu uvodnog dijela optužnice, činjeničnog opisa pojedinih radnji izvršenja, ispuštanje iz činjeničnog opisa veći broj radnji izvršenja prema određenim oštećenima, no suprotno navodima žalitelja, zakonsko pravo optužbe je da do kraja dokaznog postupka disponira optužbom i da na temelju provedenih dokaza na raspravi, izmijeni i uskladi činjenični opis u skladu s utvrđenim činjeničnim stanjem, što je državni odvjetnik i učinio, sukladno odredbi članka 441. stavka 1. ZKP/08., a na izmijenjenu optužnicu optuženik se očitovao. Izmjenom činjeničnog opisa optužnice i ispuštanjem pojedinih radnji izvršenja i pojedinih oštećenika, smanjena je kriminalna količina za koju se optuženik prvotno teretio optužnicom, a izmjenama optužnice od strane optužbe, optuženik se tereti za isti događaj uz preciziranje određenih radnji izvršenja u skladu s utvrđenim činjenicama na raspravi, tako da nije došlo do povrede niti jedne odredbe Zakona o kaznenom postupku, niti je na raspravi povrijeđeno pravo obrane, pa ni u ovom slučaju nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08., a niti iz članka 468. stavka 1. točke 9. ZKP/08.

7. Isto tako, neosnovano žalitelj smatra kako je sud prvog stupnja, nakon što je u fazi rasprave odbio prijedlog obrane za izdvajanjem iz spisa kao nezakonitih dokaza zapisnika o ispitivanju većeg broja svjedoka optužbe u fazi istrage, trebao donijeti rješenje s pisanim otpravkom s pravom na žalbu, čime da je postupio protivno članku 431. stavcima 3. i 4. ZKP/08. te počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 3. ZKP/08. No, žalitelju se ukazuje da u fazi rasprave ne postoji obveza suda da donese pisani otpravak rješenja s pravom na žalbu, već je to obveza optužnog vijeća, sukladno članku 351. ZKP/08. Također žalitelj u žalbi citira samo dio članka 431. stavka 3. ZKP/08. i to dio iz kojeg proizlazi da će vijeće izdvojiti dokaze na kojima se ne može temeljiti sudska odluka, ako nisu prije izdvojeni, a protiv rješenja kojim se odlučuje o izdvajanju da je dopuštena posebna žalba, no ispušta zadnji dio rečenice u kojem se navodi: "osim ako sud ne odluči odmah nastaviti s raspravom", ali bez obzira na navedeno, članak 431. stavci 3. i 4. ZKP/08. odnose se na situaciju kada je vijeće odlučilo izdvojiti nezakonite dokaze, a što ovdje nije bio slučaj.

7.1. Isto tako, suprotno žalbenim navodima optuženika, sud prvog stupnja presudu ne temelji na nezakonitom dokazu, odnosno iskazu Ž.M., koji se nalazi na listovima 442-444 spisa, već na njegovom iskazu kojeg je dao na raspravi pred sudom, što je i vidljivo iz obrazloženja presude pod točkama 24.-25. Točno je da je sud u obrazloženju pod točkom 45. naveo kako je pročitao i njegovu izjavu koja se nalazi na listovima 442-444 spisa, no iz sadržaja pročitano proizlazi kako u toj izjavi koju je dao odmah nakon razmjene 1992. govori isto ono što je rekao i na raspravi, a navedeni svjedok je i prepoznao optuženika kao osobu koja ga je ispitala u logoru, što je vidljivo iz zapisnika o prepoznavanju i njegovog iskaza na raspravi, tako da nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08.

7.2. Žalbeni navodi koje žalitelj ističe pod zakonskom osnovom bitne povrede odredaba kaznenog postupka, da je sud prvog stupnja pogrešno zaključio da je optuženik, unatoč alibiju kojeg je dostavio u spis (dokumentaciju da je u inkriminirano vrijeme bio istražni sudac na Vojnom sudu u Beogradu, gdje je radio na velikom broju predmeta), počinio kazneno djelo, ne predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, već žalbenu osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa će se i razmatrati u dijelu koji se odnosi na tu žalbenu osnovu.

7.3. Kako nisu počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje upire optuženik, a niti su ostvarene bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 476. stavka 1. točke 1. ZKP/08., na koje sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti, žalba optuženog A.B. u tom dijelu nije osnovana.

8. Optuženik smatra da je sud prvog stupnja povrijedio Kazneni zakon jer da je pogrešno prema optuženiku primijenio odredbe OKZ RH i KZ/11., umjesto za optuženika povoljnijeg Krivičnog zakona SFRJ, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela, no i tu nije u pravu. Sud prvog stupnja je pod točkama 74., 74.1. i 74.2., detaljno obrazložio postojanje pravnog kontinuiteta između kaznenog djela iz članka 122. OKZ RH i kaznenog djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva - ratni zločin iz članka 91. stavka 1. KZ/11., te pravilno utvrdio da je OKZ RH, obzirom na propisanu kaznu zatvora blaži za optuženika, te jasno obrazložio zašto smatra da se u odnosu na optuženika, u konkretnom slučaju ne može primijeniti odredba članka 144. Krivičnog zakona SFRJ, koja je bila na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela. Obzirom je prvostupanjski sud jasno iznio razloge vezane za pitanje koji je zakon u konkretnom slučaju blaži za optuženika, nije došlo niti do povrede članka 7. Konvencije, tako da nije ostvarena žalbena osnova povrede kaznenog zakona koju ističe optuženik, a ispitujući pobijanu presudu i po službenoj dužnosti, u skladu s odredbom članka 476. stavka 1. točke 2. ZKP/08., ovaj drugostupanjski sud je utvrdio na štetu optuženika nije povrijeđen kazneni zakon.

9. Vezano za žalbene navode u kojima optuženik ističe da ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela jer da u inkriminirano vrijeme nije imao status vojne ili paravojne osobe, niti je bio član operativnih timova koji su vršili ispitivanja u logorima Stajićevo i Sremska Mitrovica, već da je u inkriminirano vrijeme bio istražni sudac Vojnog suda u Beogradu, treba navesti kako se ovdje ne radi o povredi kaznenog zakona, kako to smatra žalitelj, već se radi o činjeničnom pitanju, odnosno žalbenoj osnovi pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. No, niti u tom dijelu optuženik nije u pravu, budući iz izričaja članka 122. OKZ RH proizlazi da se za počinitelja ne traži nikakvo posebno svojstvo i da počinitelj može biti svatko, a uvodnim dijelom činjeničnog opisa optuženiku se niti ne stavlja na teret da je kazneno djelo počinio u određenom statusu ili kao član operativnog tima, već da je bio jedan od ispitivača u logorima Stajićevo i Sremska Mitrovica, a što je tijekom postupka i dokazano iskazima ispitanih svjedoka.

9.1 Nadalje, unatoč opsežnoj žalbi vezano za pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, optuženik u bitnome navodi kako on nije bio osoba koja je ispitivala žrtve u logoru Stajićevo i Sremska Mitrovica, da je došlo do zamjene identiteta između njega i druge osobe s prezimenom B., da je u inkriminirano vrijeme bio

istražni sudac na Vojnom sudu u Beogradu i da zbog toga istovremeno nije mogao biti ispitivač u logorima, niti se nalaziti u Vukovaru, a za što je kao alibi u spis dostavio opsežnu materijalnu dokumentaciju o predmetima na kojima je radio u inkriminirano vrijeme, o danima u kojima je dežurao na Vojnom sudu, ročištima koje je održavao, u opsežnoj žalbi preocjenjuje iskaze oštećenika i svjedoka optužbe, smatra ih nevjerodostojnim, te u najvećem dijelu žalbe govori o montiranom procesu protiv sebe, o tome da ima saznanja da se dokazi koje je obrana dostavila u spis uopće nisu razmatrali pred sudom prvog stupnja, nego da će možda biti razmatrani tek pred ovim drugostupanjskim sudom, pa onda i saznanja da neće uopće biti poslani sa spisom na Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

9.2. No, suprotno žalbenim navodima optuženika, prvostupanjski sud je za svoju odluku dao jasne i uvjerljive razloge o tome, koje iskaze oštećenika i svjedoka prihvaća kao istinite i uvjerljive i zašto, te naveo jasne razloge zbog kojih određenim svjedocima nije povjerovao, a koje razloge u potpunosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. Tako je sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude u bitnim dijelovima iznio sve iskaze oštećenika, kao i svjedoka optužbe i obrane koji su ispitani u ovom postupku, te je za svakog od njih, na kraju svakog iskaza naveo zbog čega im vjeruje ili ne vjeruje. Njihove iskaze ocjenjivao je međusobno te ih povezivao s materijalnom dokumentacijom u spisu, nakon čega je cijenio vjerodostojnost svakog provedenog dokaza.

9.3. Tako je, suprotno žalbenim navodima, i po stavu ovog drugostupanjskog suda, osnovano sud prvog stupnja zaključio da se iskazi oštećenika M.V., M.R., T.J., I.L., M.E., P.M., I.A., M.V., Ž.M., Z.J., D.B., S.M., A.Đ.; G.P., V.L., Ž.M., M.P., Z.B., u bitnim dijelovima međusobno podudaraju, a da iskaze navedenih oštećenika potvrđuju i iskazi svjedoka I.K., M.N., M.B., I.B., J.Š., F.K., I.P., Đ.M., Ž.G., M.J., kao i materijalna dokumentacija u spisu, te je sve jasno i uvjerljivo obrazložio, a na koje obrazloženje se upućuje žalitelj, radi nepotrebnog ponavljanja.

9.4. Nisu osnovani žalbeni navodi da je sud prvog stupnja presudu temeljio na iskazu svjedoka A.V. iz drugog postupka, jer upravo suprotno proizlazi iz obrazloženja iste.

9.5. Također, neosnovano žalitelj navodi kako niti jedan svjedok na raspravi nije rekao da je upravo optuženik ispitivač prezimena B., jer suprotno proizlazi iz iskaza ispitanih oštećenika i svjedoka, kojim iskazima sud prvog stupnja vjeruje i zapisnika o prepoznavanju optuženika po svjedocima, a što je prvostupanjski sud valjano i detaljno obrazložio pod točkama 45., 46., 57. – 59. obrazloženja. Treba navesti, budući optuženik kroz cijelu žalbu zapravo dovodi u pitanje vjerodostojnost dokazne radnje prepoznavanja, da je ta dokazna radnja, i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, provedena u potpunosti u skladu s važećim zakonskim odredbama, da su oštećenici koji su prepoznavali optuženika, prije prepoznavanja bili upozoreni u skladu s odredbama koje se odnose na tu dokaznu radnju, te da su isti sa sigurnošću prepoznali upravo optuženika, između svih pokazanih osoba, kao počinitelja ovog kaznenog djela. Također, treba naglasiti, da prepoznavanje po svim oštećenicima nije provedeno upravo i samo iz razloga, što je optuženik odbio dalje sudjelovati u radnjama prepoznavanja, a nakon što je po određenim oštećenicima bio prepoznat.

9.6. Vezano za daljnji žalbeni navod obrane koji se odnosi na knjigu-publikaciju Fonda za humanitarno pravo iz Beograda, pod naslovom "Dosije: logori za Hrvate na teritoriju Srbije", iz koje po stavu obrane proizlazi da optuženik nije mogao biti ispitivač u logorima Stajićevo i Sremska Mitrovica, prvostupanjski sud je dao jasne i uvjerljive razloge pod točkom 60. obrazloženja, zbog čega smatra da upravo i iz tog, osim iz brojnih drugih dokaza, proizlazi da je ispitivač u logorima bio baš optuženi A.B.

9.7. U žalbi se ističe i da je cijeli tijek rasprave po dopuštenju predsjednika vijeća snimljen televizijskom kamerom, koju snimku je obrana, kao prilog žalbe, uložila u spis, no treba navesti kako iz spisa jasno proizlazi koje TV kuće i novinari su zatražili i dobili odobrenje pratiti raspravu, a kako je optuženik snimku na koju se poziva dostavio tek naknadno, tako da je vjerodostojnost priložene snimke upitna to ju ovaj sud nije niti razmatrao povodom žalbe.

9.8. U daljnjem dijelu žalbe koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, obrana smatra da sud prvog stupnja pogrešno nije poklonio vjeru svjedocima obrane i to L.M, B.S., G.V., B.K. i D.P., koji su potvrdili njegovu obranu da je cijelo vrijeme radio kao istražni sudac Vojnog suda u Beogradu, pa iznosi svoje ničim utemeljene pretpostavke da se "sud od samog početka ovog postupka opredijelio i da je pristran i da su zahtjevi obrane za izuzećem predsjednika i svih članova sudskog vijeća bili opravdani", no ni tu nije u pravu. Naime, pod točkama 38. do 42.2. prvostupanjski sud je u bitnome iznio iskaze navedenih svjedoka, primjedbe koje su bile iznesene glede vjerodostojnosti iskaza od strane državne odvjetnice, te svoju ocjenu provedenih dokaza, iznoseći detaljne i jasne razloge zbog kojih njihove iskaze ne prihvaća, a koje razloge u potpunosti prihvaća i ovaj sud drugog stupnja. Pri tome prvostupanjski sud te iskaze stavlja u kontekst s materijalnom dokumentacijom iz koje proizlazi suprotno od onoga što su svjedoci iskazivali na raspravi, te s iskazima oštećenika i svjedoka optužbe koji su potkrijepljeni konkretnom materijalnom dokumentacijom u spisu. Obrana se radi nepotrebnog ponavljanja upućuje na točke 38. - 42.2. obrazloženja prvostupanjske presude.

9.9. Optuženik u žalbi navodi kako je sud prvog stupnja pogrešno odbio ponovno ispitati svjedoka G.V. u vezi osobe S.G., koji je prema iskazu tog svjedoka i svjedoka B.K. i D.P. bio član operativnog tima, a za koju osobu je svjedok G.V., u izjavi ovjerenoj kod javnog bilježnika, naknadno izjavio da se predstavljao prezimenom B. No, i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, prvostupanjski sud je osnovano odbio taj dokazni prijedlog, jer je svjedok detaljno ispitan tijekom postupka na sve relevantne okolnosti, pa i na okolnost identiteta osobe koja se predstavljala prezimenom B, te je sud prvog stupnja pod točkom 40.2. iznio detaljne razloge zbog kojih njegovom iskazu nije povjerovao, a koje razloge u cijelosti kao uvjerljive i logične prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, pa tako i izjava ovjerena naknadno kod javnog bilježnika, sačinjena od strane svjedoka, nije dokaz u ovom kaznenom postupku.

10. Vezano za daljnje navode u žalbi koji se odnose na pretpostavke i insinuacije obrane u odnosu na svjedoka D.P., te odbijanje dokaznog prijedloga obrane za ispitivanjem svjedoka D.B., žalitelj se upućuje na obrazloženje prvostupanjskog suda

glede odbijanja ponovnog pozivanja i ispitivanja navedenih svjedoka, a koje u cijelosti prihvaća Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

10.1. Prvostupanjski sud također je u svojoj presudi, u odnosu na brojne materijalne dokaze koje je obrana dostavila u spis koji bi trebali potvrditi obranu optuženika i biti mu alibi da on nije mogao biti osoba koja je ispitivala zarobljenike u logorima Stajićevo i Sremska Mitrovica, jer je u to vrijeme obnašao dužnost istražnog suca na Vojnom sudu u Beogradu, iznio jasne i uvjerljive razloge zašto smatra da ti dokazi ne ekskulpiraju optuženika kao počinitelja tog kaznenog djela, a koje je detaljno naveo pod točkama 60.–63. obrazloženja presude, a koje razloge u cijelosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. Također žalbeni navodi optuženika da istražni suci nisu ispitivali zarobljenike u logorima, osim što su opovrgnuti iskazima oštećenika i svjedoka, opovrgnuti su i iskazom svjedoka obrane B.S. koji je izričito iskazao da je kao istražni sudac provodio ispitivanja u navedenim logorima.

10.2. Žalbeni navod obrane, kako državno odvjetništvo nije ponudilo dokaz da bi optuženik bio upućen iz MUP-a Republike Hrvatske u Vukovar 1991. godine, već naprotiv da je još u fazi istrage pribavilo Posebno izvješće MUP-a Republike Hrvatske, PU Vukovarsko-srijemske od 12. lipnja 2022. iz kojeg proizlazi da optuženik nikada nije bio pripadnik MUP-a, niti je imao status radnika prema evidencijama HZZMO-a, nije uopće relevantan, budući se činjeničnim opisom optuženik niti ne tereti da bi bio upućen u Vukovar iz MUP-a Republike Hrvatske, već o njegovom boravku na području Vukovara, prije inkriminiranog događaja, govore neki od ispitanih oštećenika svjedočeći o tome da je optuženi A.B. osoba koju su vidali i u štabu B.Z. u mjesto prije inkriminiranog događaja, a koju su kasnije prepoznali kao ispitivača u logorima Stajićevo i Sremska Mitrovica, no pri tome ne govore u kojem svojstvu je tamo boravio, odnosno ne navode da bi isti bio pripadnik MUP-a Republike Hrvatske, jer o tome nisu niti imali saznanja.

10.3. Optuženik u žalbi također pokušava osporiti status "logoraša" žrtvama, pa navodi kako iz Podataka Udruga logoraša srpskih koncentracijskih logora (koje obrana smatra vjerodostojnim), proizlazi kako Udruga nema podatak da bi žrtve T.J., M.E., V.L., P.M., M.V.; Ž.M., Z.J., A.V., J.Š. i Ž.M. uopće bili u logoru Stajićevo i Sremska Mitrovica, čime upire na vjerodostojnost iskaza tih oštećenika, no da su oštećenici navedeni u činjeničnom opisu izreke presude, taj status imali, suprotno žalbenim navodima, proizlazi osim iz njihovih detaljnih iskaza i iz opsežne materijalne dokumentacije koja je pročitana na raspravi pod točkom 4. obrazloženja, a što je sve sud prvog stupnja detaljno i uvjerljivo obrazložio pod točkama 43., 43.1., 43.2. pobijane presude.

10.4. Analiziranje i pozivanje u žalbi na službene zabilješke o obavljenim obavijesnim razgovorima sa S.M., G.P. i N.K. koje su izdvojene iz spisa na temelju članka 86. stavka 3. ZKP/08., potpuno je neosnovano pa se niti ne može razmatrati. Nesporna činjenica da je optuženik dao intervju Večernjem listu u vrijeme za koje su neki od svjedoka iskazivali da su ga vidali u Vukovaru, ne dovodi u pitanje odluku prvostupanjskog suda, budući ta okolnost ne isključuje mogućnost boravka optuženika i u Vukovaru, a napose jer njegov boravak u Vukovaru, prema iskazima svjedoka nije bio kontinuiran.

10.5. Slijedom navedenog, nije osnovana niti žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

U odnosu na žalbu državnog odvjetnika i optuženog A.B. na odluku o kazni:

11. Državni odvjetnik žali se zbog odluke o kazni, te smatra da je kazna zatvora u trajanju od 14 godina, na koju je osuđen optuženi A.B., preblaga jer da se optuženiku kao olakotne okolnosti ne mogu cijeliti neosuđivanost i prekršajna nekažnjavanost budući se radi o visoko vojno i pravno obrazovanoj osobi, tim više što optuženik nije boravio na teritoriju Republike Hrvatske, već u Republici Srbiji zbog čega u evidencijama, po mišljenju državnog odvjetnika, nema nikakvih podataka. Smatra da obzirom na utvrđene otegotne okolnosti (maksimalan stupanj krivnje-izravna namjera, brojnost radnji, kršenje odredaba međunarodnog prava, bezobzirnost i brutalnost) optuženiku treba izreći kaznu zatvora u duljem trajanju, jer da se samo maksimalno izrečenom zatvorskom kaznom može u konkretnom slučaju postići svrha kažnjavanja.

11.1. Optuženi A.B. u žalbi navodi kako smatra da je kazna koja mu je izrečena drakonska, a obzirom na okolnosti počinjenja djela te posljedice, a uspoređujući ju s kaznama izrečenim u drugim sličnim postupcima.

11.2. Po ocjeni Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, u pravu je optuženik da je kazna zatvora na koju je osuđen previsoka, te da se svrha kažnjavanja u odnosu na optuženika može postići i kaznom zatvora u kraćem trajanju.

11.3. Uvažavajući sve utvrđene otegotne i olakotne okolnosti od strane prvostupanjskog suda, ovaj sud drugog stupnja smatra kako će se u odnosu na optuženika, imajući u vidu protek vremena (više od 30 godina) od počinjenja djela, svrha kažnjavanja predviđena u članku 47. KZ/11., ostvariti i kaznom zatvora u trajanju od 12 godina, zbog čega je ovaj drugostupanjski sud prihvatanjem žalbe optuženika, preinačio pobijanu presudu u odluci o kazni.

11.4. Također, žalbe oštećenika S.M., Z.J., Z.B. i G.P., podnijete protiv dijela presude u kojem su oštećenici sa imovinsko pravnim zahtjevom upućeni u parnicu, nisu osnovane, a svoje razloge zbog čega je tako odlučio, a s kojima se slaže i ovaj drugostupanjski sud, sud prvog stupnja iznio je pod točkom 79. pobijane presude.

11.5. Optuženik smatra i da su mu troškovi kaznenog postupka, napose paušalna svota, previsoko odmjereni, no po ocjeni ovog suda drugog stupnja, prvostupanjski sud je optuženiku odredio troškove postupka u iznosu koji odgovara radnjama poduzetim tijekom postupka, duljini i složenosti postupka, pa u tom dijelu žalba optuženika nije osnovana.

12. Zbog svega naprijed iznesenog, na temelju članka 486. stavka 1. ZKP/08., djelomičnim prihvaćanjem žalbe optuženog A.B. odlučeno je kao pod točkom I izreke, dok je na temelju članka 482. ZKP/08. odlučeno kao pod točkom II izreke ove presude.

U Zagrebu, 6. svibnja 2025.

Predsjednik vijeća:
Željko Horvatović